

یادنامه

آیت الله آقا شیخ احمد اسدی

کوائی هزار جریبی

بنیانگذار و مؤسس حوزه علمیه در هزار جریب

«در تاریخ معاصر»

اثر:

محقق: اندین قربانی

سرشناسه: قربانی، محیی‌الدین، ۱۳۵۳ -

عنوان و نام پدیدآور: یادنامه: آیت‌الله آقا شیخ‌احمد اسدی کوایی هزارجریبی ... / محیی‌الدین قربانی

مشخصات نشر: گرگان: پیک ریحان، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۳۶۸ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۷-۵۷-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

عنوان دیگر: آیت‌الله آقا شیخ‌احمد اسدی کوایی هزارجریبی ...

موضوع: اسدی کوایی، احمد، ۱۳۰۷ - ۱۳۸۳ق.

موضوع: مجتهدان و علما -- ایران -- سرگذشتنامه

موضوع: 'Ulama -- Iran -- Biography'

رده بندی کنگره: BP۱۳۹۵۳/۵۵ق ۵الف/

رده بندی دیویی: ۹۹۸/۲۹۷

شماره ثبت‌شناسی ملی: ۴۲۵۷۴۳۰

یادنامه آیت‌الله آقا شیخ‌احمد اسدی کوایی هزارجریبی

اثر: محیی‌الدین قربانی کوایی

نشریه: پیک ریحان گرگان/ چاپ اول/ سال ۱۳۹۵

قطع وزیری/ ۳۶۸صفحه

چاپ و صحافی: غنچه گرگان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۷-۵۷-۰

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

فهرست

۲۱	پیش گفتار
۳۱	فصل اول
۳۲	اشاره‌ای کوتاه درباره کوا
۳۲	روستای کوا
۳۳	مدرسه کوا
۳۴	قبرستان‌های کهن
۳۶	مراسم ماه محرم
۳۶	قله آندزکی
۳۷	آب و هوا - فصول سال
۳۸	وضعیت معیشت
۴۰	مهاجرت
۴۱	فصل دوم
۴۲	حیات‌نامه
۴۴	ولادت
۴۴	مراسم نامگذاری
۴۵	ریشه‌یابی شخصیت

۴۶	کودکی آقا
۴۷	پدر آقا
۴۷	تحصیلات
۵۰	مادر آقا
۵۱	همسر آقا
۵۲	نسب نام
۵۳	دودمان و سرای آقا
۵۴	«همسر آقا و فرزندان»
۵۴	سیده طباطبائی همسر آقا
۵۵	درگذشت سیده
۵۶	آقا شیخ علی اسدی کوائی
۵۷	مرحوم حاج غلام حسین اسدی
۶۱	فصل سوم
۶۲	تحصیلات
۶۴	مدرسه اشرف
۶۵	مدرسه سلیمان خان ساری
۶۵	عزیمت به نجف اشرف
۶۷	فصل چهارم

اساتید آقا در ایران ----- ۶۸

زندگینامه اساتید ----- ۶۸

اساتید آقا در ایران: ----- ۶۹

آقا شیخ مهدی وریامی ----- ۷۰

آقاشیخ محمد علی ربانی هزار جریبی ----- ۷۱

آقا سید محسن نبوی اشرفی ----- ۷۲

زهد و تقوای سید ----- ۷۴

تقریر دروس اساتید ----- ۷۴

مقام علمی ----- ۷۵

تواضع آقا ----- ۷۵

ورود به بهشهر ----- ۷۶

هجرت دوباره به نجف اشرف ----- ۷۶

هم اندیشی با آیت الله کاشانی ----- ۷۶

مخالفت و مبارزه با محمد علی شاه ----- ۷۷

نامه آیت الله نبوی ----- ۷۷

درباره خاندان حرّ بن یزید ریاحی در هزار جریب: ----- ۷۷

وفات آقا سید ----- ۷۸

آقا شیخ اسماعیل خضر شریعتمدار اشرفی ----- ۷۹

۸۰	آقا شیخ احمد رحمانی خلیلی
۸۰	شیخ العراقین عبدالحسین ساروی
۸۵	فصل پنجم
۸۶	عزیمت به نجف اشرف
۸۶	مشاهیر مراجع شیعه
۸۶	از آغاز بیت کبری تا عصر
۸۶	مرحوم آقای کهانی
۹۰	عزیمت آقای دوی {۱۰} به عتبات عالیات
۹۳	وقایع عتبات عالیات
۹۳	درگذشت همسر و فرزند
۹۶	ازدواج آقا
۹۶	بازگشت از نجف اشرف
۹۷	سفر زیارتی به عتبات عالیات
۹۹	اساتید نجف اشرف
۹۹	فیض محضر بزرگان علمای شیعه
۱۰۰	آقا سید ابوالحسن موسوی اصفهانی
۱۰۲	کرامتی از آنجناب

- ۱۰۳----- آقا میرزا محمد حسین غروی نائینی
- ۱۰۵----- شخصیت علمی
- ۱۰۷----- شخصیت معنوی آقای نائینی
- ۱۰۷----- کرامتی از آنجناب
- ۱۰۸----- آقا ضیاء الدین عراقی اراکی
- ۱۰۹----- کرامتی از آنجناب
- ۱۱۱----- آقا سیدابراهیم حسینی اصطهباناتی شیرازی
- ۱۱۲----- میرزا ابوالحسن مشکینی از دبیلو نجفی
- ۱۱۲----- آقا سید عبدالهادی شیرازی
- ۱۱۳----- شیخ نعمت الله دامغانی
- ۱۱۵----- مشایخ روانی آقای کوانی
- ۱۱۶----- اجازات آقا
- ۱۱۹----- مرحوم آیت الله العظمی آقا سید ابوالحسن موسوی اصفهانی {؛}
- ۱۲۲----- متن اجتهاد و اجازه روایت
- ۱۲۲----- آیت الله العظمی آقای آقا ضیاء الدین عراقی {؛}
- ۱۲۵----- اجازه اجتهاد و روایت آیت الله
- ۱۲۵----- آقا سیدابراهیم حسینی شیرازی «مدعو به میرزا آقا» {؛}
- ۱۲۸----- آیت الله آقا میرزا ابوالحسن مشکینی؛

- بنیان حوزه علمیه ۱۳۰
- بنیان حوزه علمیه کوا ۱۳۰
- ویژه گی مدرسه ۱۳۴
- ادب آموزی طلبه ها ۱۳۵
- اساتید مدرسه کوا ۱۳۶
- شاگردان ۱۳۹
- «دودمان معری آقا» ۱۳۹
- زندگینامه شاگردان ۱۴۱
- آقا شیخ محمد تقی فاضل نواب {و} ۱۴۱
- اساتید آقا ۱۴۲
- مرحوم آقا سید جعفر حسینی برمائی ۱۴۷
- مشایخ اجازه آقا ۱۴۹
- از منظر مراجع ۱۴۹
- وفات آقا سید ۱۵۱
- آقا شیخ گل محمد نصیری للردی ۱۵۱
- آقا سید جعفر موسوی خورشیدی ۱۵۲
- آقا میر تقی نصیری متکازینی ۱۵۴
- متن اجازه اجتهاد و روایت حدیث ۱۵۶

- آیت الله آقا میرزا هاشم آملی به آیت الله نصیری ----- ۱۵۶
- آقا شیخ علی محمدی بایعکلانی ----- ۱۵۶
- از منظر بزرگان ----- ۱۵۷
- آقا سید آقا هاشمی نسب ----- ۱۶۰
- اجازه مرحوم آیت الله آقا میرزا هاشم آملی ----- ۱۶۱
- به مرحوم آقا سید آقا هاشمی نسب ----- ۱۶۱
- اجازه نامه آقا سید محمود شاهرودی ----- ۱۶۲
- به آقای هاشمی نسب ----- ۱۶۲
- آقا شیخ اسد الله ربانی ----- ۱۶۳
- آقا شیخ رسول رضائی پابندی ----- ۱۶۵
- آقا شیخ علی احمد زاده لیموندهی هزارجریبی ----- ۱۶۷
- از منظر بزرگان ----- ۱۶۸
- آقا شیخ رضا صادقی گلوردی ----- ۱۷۰
- سخنان علما درباره ایشان ----- ۱۷۱
- آقا شیخ ابوالقاسم رحمانی خلیلی ----- ۱۷۲
- علامه آقا محمد باقر هزارجریبی ----- ۱۷۶
- علامه آقا محمد علی هزارجریبی ----- ۱۷۸
- فتح علی شاه در محضر علامه: ----- ۱۸۰

- ۱۸۱----- وصایای میرزای قمی به علامه هزارجریبی
- ۱۸۲----- رحلت
- ۱۸۲----- مرقد آقا {;}-----
- ۱۸۳----- آقا محمد حسن نجفی هزارجریبی
- ۱۸۴----- آقاسید باقر ساداتی
- ۱۸۴----- آقا سید علی الله حسینی بادابری
- ۱۸۵----- آقا شیخ حسین و سیدی لائینی
- ۱۸۶----- آقا شیخ علی محمدی
- ۱۸۹----- رحلت آقا
- ۱۹۱----- رحلت آقا
- ۱۹۲----- مراسم عزاداری
- ۱۹۳----- وصیت نامه آقا
- ۱۹۳----- مرقد آقا شیخ احمد کوایی
- ۱۹۵----- برپائی مراسم ترحیم
- ۱۹۵----- مزار تاریخی سفید چاه
- ۱۹۹----- شخصیت و سیره
- ۲۰۲----- گفتار اوّل
- ۲۰۳----- گفتار دوّم

۲۰۳	گفتار سوم
۲۰۴	گفتار چهارم
۲۰۵	گفتار پنجم
۲۰۶	گفتار ششم
۲۰۷	گفتار هفتم
۲۰۸	گفتار هشتم
۲۰۹	گفتار نهم
۲۱۰	گفتار دهم
۲۱۱	گفتار یازدهم
۲۱۱	گفتار دوازدهم
۲۱۲	گفتار سیزدهم
۲۱۳	گفتار چهاردهم
۲۱۳	گفتار پانزدهم
۲۱۴	گفتار شانزدهم
۲۱۴	گفتار هفدهم
۲۱۵	گفتار هجدهم
۲۱۶	گفتار نوزدهم
۲۱۷	گفتار بیستم

۲۱۸ ----- گفتار بیست و یکم

۲۱۹ ----- گفتار بیست و دوم

۲۲۰ ----- گفتار بیست و سوم

۲۲۱ ----- گفتار بیست و چهارم

۲۲۱ ----- گفتار بیست و پنجم

۲۲۲ ----- گفتار بیست و ششم

۲۲۳ ----- گفتار بیست و هفتم

۲۲۴ ----- گفتار بیست و هشتم

۲۲۴ ----- گفتار بیست و نهم

۲۲۵ ----- گفتار سی ام

۲۲۵ ----- گفتار سی و یکم

۲۲۶ ----- گفتار سی و دوم

۲۲۶ ----- گفتار سی و سوم

۲۲۷ ----- گفتار سی و چهارم

۲۲۸ ----- گفتار سی و پنجم

۲۲۸ ----- گفتار سی و ششم

۲۲۹ ----- گفتار سی و هفتم

۲۳۲ ----- گفتار سی و هشتم

۲۳۳ ----- گفتار سی و نهم

۲۳۳ ----- گفتار چهلم

۲۳۴ ----- گفتار چهل و یکم

۲۳۴ ----- گفتار چهل و دوم

۲۳۵ ----- گفتار چهل و سوم

۲۳۵ ----- گفتار چهل و چهارم

۲۳۵ ----- گفتار چهل و پنجم

۲۳۶ ----- گفتار چهل و ششم

۲۳۷ ----- گفتار چهل و هفتم

۲۳۷ ----- حکایت چهل و هشتم

۲۳۹ ----- گفتار چهل و نهم

۲۳۹ ----- گفتار پنجاهم

۲۴۰ ----- گفتار پنجاه و یکم

۲۴۱ ----- گفتار پنجاه و دوم

۲۴۱ ----- گفتار پنجاه و سوم

۲۴۲ ----- گفتار پنجاه و چهارم

۲۴۲ ----- گفتار پنجاه و پنجم

۲۴۳ ----- گفتار پنجاه و ششم

- ۲۴۴ ----- گفتار پنجاه و هفتم
- ۲۴۴ ----- گفتار پنجاه و هشتم
- ۲۴۴ ----- مناجات نامه آقا
- ۲۴۴ ----- گفتار پنجاه و نهم
- ۲۴۶ ----- گفتار شصتم
- ۲۴۶ ----- شخصیت عرفانی
- ۲۶۰ ----- احتیاط در امور
- ۲۶۱ ----- کلام آخر
- ۲۶۵ ----- معاصرین آقا
- ۲۶۷ ----- ۱. آقا سید محمود شاهرودی
- ۲۶۸ ----- ۲. آقا شیخ محمد تقی آملی
- ۲۶۹ ----- ۳. آقا میرزا هاشم آملی
- ۲۷۰ ----- ۴. آقا شیخ مرتضی امامی ساروی
- ۲۷۱ ----- ۵. آقا سید حسین بناقتی
- ۲۷۲ ----- ۶. آقا شیخ محمد کوهستانی
- ۲۷۳ ----- ۷. آقا سید میرزا آقا ترابی
- ۲۷۳ ----- ۸. آقا سید حبیب الله برهانی
- ۲۷۴ ----- ۸. آقا شیخ محمد باقر رحمانی خلیلی

۹. سید محمد عظیمی ----- ۲۷۶
۱۰. آقا سید محمد موسوی اشرفی ----- ۲۷۶
۱۱. آقا شیخ نجفعلی فاضل استر آبادی ----- ۲۷۹
۱۲. آقا شیخ حسن طبرسی سوچلمانی هزار جریبی ----- ۲۷۹
۱۵. آقا شیخ احمد مبینی سوچلمانی مجتهد ----- ۲۸۱
۱۶. آقا شیخ اسماعیل گواهی گواهی ----- ۲۸۲
- شخصیت آقای گواهی ----- ۲۸۳
۱۷. آقا شیخ هادی مهدوی ----- ۲۸۴
- زندگی در مشهد ----- ۲۸۸
۱۸. آقا شیخ محمد مجتهدی کوانی ----- ۲۸۹
۱۹. آقا شیخ عبدالجبار فقیهی کلانی ----- ۲۹۰
۲۰. آیت الله شیخ عبدالله محمدی کلانی ----- ۲۹۱
۲۱. آقا شیخ مصطفی صدوقی ----- ۲۹۳
۲۲. آقا سید خلیل محمدی بادابرسی ----- ۲۹۴
- تشیع در قم ----- ۲۹۵
- اقامه نماز در قم ----- ۲۹۵
- نوشته لوح تربت آقا سید خلیل در قم > ----- ۲۹۶
۲۳. آقا سید محمد صالح متکازینی ----- ۲۹۶

۲۹۷ ----- عزیمت به هرات افغانستان

۲۹۸ ----- حدیث آخر

۳۰۲ ----- منابع و مأخذ:

۳۰۵ ----- تصاویر و اسناد

۳۵۵ نمایه

www.ketab.ir

خداوندا در توفیق بگشای

سُبْحَانَ رَبِّكَ الْعِزَّةَ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. يَا مُفْتِحَ الْاِبْوَابِ افْتَحْ اِبْوَابَ قَلْبِي وَ قُلُوبَ الْمُسْلِمِينَ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يَنْالُهُ مِثْلُهُ الْقَائِلُونَ وَلَا يُخْصِي نِعْمَاءَهُ الْعَادُونَ وَلَا يُؤَدِّي حَقَّهُ الْمُجْتَهِدُونَ. الَّذِي لَا تَنْزِيحَ لَهُ الْهَمَمُ، وَلَا يَنْالُهُ غَوْصُ الْفِطَنِ، الَّذِي لَيْسَ لِصِفَتِهِ حَدٌّ مَحْدُودٌ وَلَا نَفْثٌ تَوَحُّدٌ وَلَا هَفْثٌ مَعْدُودٌ وَلَا أَجَلٌ مَمْدُودٌ. فَطَرَ الْخَلَائِقَ بِقُدْرَتِهِ وَنَشَرَ الرِّيحَ بِرَحْمَتِهِ وَوَسَّعَ الصُّخُورَ مِيزَانِ أَرْضِهِ.

به نام آن که سرآغاز هستی‌ها از اوست، که نور روشن‌اش ظلمت نادانی و نیستی را زدود و آدمیان را به نعمت و برکت هدایت و فضل‌دانش بر سایر حیوانات مزیت بخشید. به نام آنکه یادش آرام بخش جان‌هاست. و جانها به یادش زنده‌اند. آن که الهام بخش رسولان است دشمن ستم‌گران را یاور جوان

۱. امام علی علیه السلام، نهج البلاغه، خطبه ۱، ترجمه: سپاس خداوندی را که، سخنوران از ستودن او عاجزند؛ و حسابگران از شمارش نعمت‌های او ناتوان. و تلاش گران از ادای حق او در مانده‌اند. خدائی که افکار ژرف اندیش، ذات او را درک نمی‌کند و دست غواصان دریای علوم، به او نخواهد رسید. پروردگاری که برای صفات او حد و مرزی وجود ندارد؛ و تعریف کاملی نمی‌توان یافت. و برای خدا وقتی معین و سرآمدی مشخص نمی‌توان تعیین کرد. مخلوقات را با قدرت خود آفرید، و با رحمت خود باده‌ها را به حرکت در آورد و به وسیله کوه‌ها اضطراب و لرزش زمین را، به آرامش تبدیل کرد.»

مردان است، حاضر دل های حزین و حاضران، برتر از آن است که ورد زبان ستایش گران باشد. به نام آن که نور جهان است که «الله نور السموات والارض»، آن که آدم را از گِلِ ناپیچ آفرید و دلش امانت عشق نهاد و مهر امانت بر گل دل او نهاد. مشتی خاک و گل در وجود آورد و به آتش محبت سوزاند و او را بر بساط انبساط جای داد آن گاه آن امانت بر عالم عرضه داد، آسمان ها و زمین ها و کوه ها سر باز زدند، و آدم خلیفه خدا در آمد و دست پیش کرد.

اما بعد

سخنی دارد ابوالفضل بهقی مورخ نامدار، که گفته است: «هیچ نوشته ای نیست که به یک بار خواندن نیرود.» پس آنچه خواننده گرامی در این مجموعه پیش چشم دارد، به تعبیر آن مرد بزرگ لااقل ارزش یک بار خواندن دارد، اما اگر دانسته شود که جزء مطالب این مجموعه، فصل و چابده مطالب و مباحث بسیاری کتاب و مقالات مفید است، و پایه تحریر هر مقاله و نوشته با صرف وقت بسیار بر کاوشهای ژرف و دامنه دار متکی است و بحثهای مستوفی و جامع آن مایه دل انگیزی و انبساط خاطر است، در آن حال خواننده این دسته گلهای فراهم بسته و دامن از زوائد فروچیده، می تواند با رغبتی صادقانه و دقتی شائقانه قریب شود.

برتری و امتیاز سرحدات هزارجریبِ مازندران بر دیگر مناطق، به وجود اندیشمندانی است که در سالیان دراز در عالم اسلام درخشیدند. هزارجریب خاستگاه فرهنگ والای انسانی بود و کسان بسیاری را پرورده است. چیزی نگذشت که ریشه های آن نام آوران تا سراسر مملکت گسترده شد. بزرگانی

مانند، ابوسهل کوهی، علامه محمد قاسم هزارجریبی، (معاصر علامه مجلسی)، مولی صالح تیلکی مازندرانی (داماد علامه مجلسی)، ملا محمد باقر هزارجریبی استاجانی، علامه ثانی ملا محمد علی هزارجریبی استاجانی، ملا محمد حسن هزارجریبی استاجانی، ملا محمد اشرفی لنگرانی مشهور به حجت الاسلام، و غیره از امروزی‌ها فراوان از این سرزمین برخاستند. اما حیف که این نامداران با تمام رفعت و ولت خود، در زیر غبار فراموشی، ماندند.

سرگذشت بزرگ مردانی که به توفیق و عنایت بی علت الهی و بنا بر قسمت ازلی و دست نیر و مند تدبیر درباره آنها چنین رقم زده است که در سراسر عمر خدا جو بوده، عبد صالح بنده و در نتیجه برتری فائده‌ی بر دیگران داشتند، همواره خواندنی بوده است.

عالم عامل فاضل کامل، مرحوم آقا الله آقا شیخ احمد اسدی کوانی، اگر چه در زمان، از معاصرین است ولی با دستاوردی، م مانند توانست همانند آن نام آوران در صدر صف قرار بگیرد. سختم را در مقدمه به گفتار علامه حسن زاده آملی، دامت برکاته، که فرمودند:

«زمان می‌برد، خیلی زمان می‌برد تا شخصیتی همانند استاد آقا شیخ احمد کوانی، پا به عرصه وجود بگذارد...» شرح می‌دهم.

ظهور علمای بزرگ، مولود علل و اسباب و عواملی است که هیچ کدام، و قدر مسلم بیشترش، در تحت اختیار و اقتدار بشر نیست. باید یک سلسله پیش آمدها و حوادث پیش بینی نشده، و شروط و معذات و اسباب و مسببات پیدا و پنهان، حلقه به حلقه بهم پیوند و همه مقدمات مقتضی فراهم آید، و موانع رفع شود تا به ظهور یک دانشمند گران مایه منتهی گردد.

پس رسیدن به مقامات عالی و درجات شامخ علمی و عرفانی محتاج به داشتن استعداد ذاتی، و ذوق و شوق فطری و هوش و فهم و حافظه خداداد است. انتخاب هر رشته از علوم که متناسب و ملایم با استعداد و ذوق غریزی و ساختمان روحی شخص علم آموز و معرفت اندوز باشد نیز از این مهمات است.

از همه مهم تر، داشتن بُنیه و مزاج سالم پر طاقت، قلب نیرومند و فکر آسوده و پر تحمل بی دغدغه و اضطراب، و از همه برتر و کاری تر، وجود عشق مانع سوز نیز لازم و در یابست است، تا از کارمتماذی و عمل مکرر یک نواخت خسته و دل زده نشوند. برای کشف مجهول و تحقیق مطلبی درست جمیع مظان و اطراف و جوانب آن امر را به دقت و حوصله هر چه تمام تر پی جوئی و واریسی کنند و هر چه قدر چیزی را فراموش کردند هر چند صد بار باشد باز آن را بخوانند و به خاطر بسپارند.

پیداست که اجتماع همه این خصوصیات در یک مورد بسیار نادر و دیر یاب است، و انگهی باید همه این شروط و لوازم را دست خلقت و موهبت الهی از انعقاد نطفه و شاید بقولی سی سال قبل از انعقاد نطفه، و آغاز ولادت در سرشت فطرت انسانی سرشته و به ودیعت نهاده باشد. خرد و اراده و خواش و تمنا و آرزوی خود انسان در ایجاد تحصیل این گونه امور هیچ به ندارد، و به همین سبب است که وجود علمای راستین در هر زمان سخت نادر و گران بها؛ گاهی در حکم عنقا و کیمیاست.

سالیان دراز باید بگذرد و علل و موجباتی که در قبضه اختیار و قدرت بشر نیست فراهم آید، و دست به هم دهد تا ادیبی، فقیهی، عارفی، دانشمند صالح متقی و گرانمایه مانند، آقای آقا شیخ احمد اسدی کوائی رحمته الله علیه پا به عرصه ظهور و بروز بگذارد؛ و باز همان دست تقدیر چندان شور و گرمی و شوق در نهاد او

نهاده و چنان فراغت وسیع و روح قانع و معیشت ساده کم مؤنه و زندگانی آرام آسوده بی سر و صدا و خالی از قلق و جنجال و غوغا به وی داده باشد، که بتواند تمام عمر و همه تن و توش حیات را که دیگران صرف کسب جاه و مال و عیش و نوش می کنند، یک جا و پاک، بازخالی از نگرانی و دل مشغولی در سودای آن چه دل خواه اوست از کسب و نشر معارف در خدمت به اسلام خرج کند؛ و از رحمت و رنج و کوشش پیوسته هفتاد هشتاد ساله خود انسان تربیت کند ربامی گران قدر و ماندگار برای خود بسازد. که از عمرش اهل سواد و ادب و معرفت به قدر احتیاج و شایستگی خود بهره ببرند.

سالها باید که تا یک سنگ اصلی ز آفتاب

لعل گردد ز نشان یا عقیق اندر یمن

آقای کوائی رحمته الله علیه یک موهبت الهی و از اشخاص سعادت مند که از مواهب جسمی و معرفتی برخوردار بود. و بنیه سالم و پرتاب و توان داشت چنان که همه ساله مسافت مابین آبادی های هزار جریب دور و نزدیک و گاه بیابانها را رفت و آمد می کرد و هرگز اظهار خستگی و دشواری نمی نمود، به حیثیت فقیرانه می ساخت؛ و در خوراک و پوشش به حداقل ضرورت قانع و خرسند بود؛ از نعمت چشم به حدّ اعلی برخوردار بود، با آنکه مدّتی از بیماری آن در رنج بود اما تا آخر عمر بدون احتیاج به عینک در کتابخانه تاریک از صبح تا تنگاتنگ غروب می خواند و می نوشت و به امور مراجعین می پرداخت.

با وجود حافظه ای سرشار، که گنجور معتمد و خزانه داری امین و حاذق محفوظات او بود، بطوری که هر چیزی را هر وقت می خواست بی درنگ و

بدون عیب و نقص تحویل مخاطب می‌داد؛ مرحوم آقای کوئی این نعمات را گزارد، یعنی آن را به مصرفی شایسته رسانید، که به حال بسیاری از اهل فضل مایه فیض بود.

در بین علوم، علم فقه و اصول و فلسفه و عرفان اسلامی را موافق طبع و میل و ذوق و حال خود انتخاب کرده بود که به آنها علاقمند بود. چنان که تا پایان عمر شریف شبانه روز یک قدم از مقصود دور نشد و براه و مقصد دیگر نیفتاد، و در این جهت نیز مشمول رحمت و مؤید به تأییدات الهی بود.

زمانی که هنوز در هزارجریب بود، با حضور در درس علمای آن جا با همان لباس ساده و بای راسته و گیوه که مخصوص آن زمان ها بود در مکتب خانه‌ها و مدارس را می‌دید. بعدها با مراجعت به نجف اشرف در مدارس مختلف عرفان و فلسفه و اجتهاد و استدلالی و سطوح عالی فقه و اصول به مرتبه «اجتهاد» رسید و شب و روز غیبت در درس و بحث بود. اهل چله بود و در همان ایام مکرر در «مسجد سهله» و دیگر بقاع متبرکه عتبات عالیات شب را به روز معتکف می‌شد.

در زادگاهش هم تا آخر عمر با گذران زندگی از بهر دهقانی ادامه حیات داد. آن چه از صحبت آنانی که با ایشان معاشرت داشتند بر من معلوم و مسلم شد، این است که وی مردی زاهد و عارف و فقیه بود و در ایثار و سخی و زرافل نیز اهتمام والا داشت. در باطن به مشرب عرفان گرایشی بی نمایش داشت. در صفای روح و کردار، سادگی روستائی را که کودکی بدان پرورش یافته بود تا آخر عمر از دست نداد. در قول و لفظ راستگو و محقق و در نقل روایت مصداق کامل «نقه» بود. بدین سبب هرچه گفته و نوشته، مورد اعتماد و اطمینان است.